Izvještaj rektora o radu Sveučilišta u školskoj godini 1953./54.

Marković, Željko

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1954**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:252:104609

Rights / Prava: Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-23**

Sveučilište u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

Universty of Zagreb Archives - UNIZG Archives

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

IZVJEŠTAJ

REKTORA O RADU SVEUČILIŠTA U ŠKOLSKOJ GODINI 1953./54.

ZAGREB 1954

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U

IZVJEŠTAJ*

REKTORA O RADU SVEUČILIŠTA U ŠKOLSKOJ GODINI 1953./54.

ZAGREB 1954

* Ovaj Izvještaj o radu Sveučilišta podnio je rektor u sveučilišnoj skupštini 5. studenoga 1954.

Tisak Grafičkog zavoda Hrvatske u Zagrebu

I. UVOD

Prviput u povijesti Sveučilišta sastao se je jedan forum u ovakvu obliku, da sasluša izvještaj rektora Sveučilišta, da raspravlja o tom izvještaju i da u diskusiji osvijetli razna sveučilišna pitanja.

Ovaj forum sastao se i zato, da danas izabere i najviše funkcionare Sveučilišta — rektora i prorektora.

U izvještaju, koji ću podnijeti sveučilišnoj skupštini, iznijet ću pregled općeg stanja Sveučilišta i općih problema, koji su se pojavili u toku prošle školske godine, te neke rezultate rada, što će moći poslužiti, nadamo se, kao osnova za diskusiju i za ukazivanje smjernica za rad u novoj školskoj godini.

II. VAŽNIJA PITANJA, O KOJIMA JE RASPRAVLJAO SVEUČILIŠNI SENAT

Već na početku školske godine 1953/54. pojavio se niz pitanja od važnosti za rad i razvitak i Sveučilišta kao cjeline i pojedinih fakulteta.

Povećani broj studenata

U mjesecu rujnu 1953. godine objavljena je Odluka Saveznog Izvršnog vijeća, kojom je odobreno učenicima srednjih stručnih škola pravo upisa na sve fakultete bez ikakva ograničenja. Ta je Odluka stavila pred Sveučilište i fakultete niz zadataka, koje je trebalo hitno riješiti. Veliki priliv studenata, koji se očekivao u provađanju ove Odluke, stavio je fakultete pred zadatke da riješe pitanja prostora, nastavnog kadra, pomoćno-nastavnog osoblja, aparature i drugih pomagala. Zato je već u drugoj polovini rujna 1953. održana konferencija s dekanima fakulteta, a poslije i izvanredna sjednica Senata, na kojima je naročito istaknuto, da je nastojanje Sveučilišta posljednjih godina bilo usmjereno u smislu podizanja kvalitete nastave, i stoga je Senat predložio Izvršnom vijeću, da se u vezi s provađanjem Odluke Saveznog Izvršnog vijeća uzmu ipak u obzir i specijalni uvjeti za uspješno studiranje na nekim fakultetima.

U smislu iznesenih sugestija donijelo je Izvršno vijeće NR Hrvatske Odluku o upisu učenika srednjih stručnih škola na fakultete, kojom su na nekim fakultetima dozvoljeni upisi samo sa gimnazijskom maturom, dok je za ostale fakultete točno imenovana škola, čiji se svršeni učenici mogu na te fakultete upisati i pod kojim uvjetima.

U vezi s tim pojavilo se i pitanje naknadnih kredita za povećani broj studenata prve godine. Stoga je sveučilišni Senat stavio u dužnost finan-

* Ovaj Izvještaj o radu Sveučilišta podnio je rektor u sveučilišnoj skupštini 5. studenoga 1954.

cijskom odboru Sveučilišta, da prikupi podatke od svih fakulteta za njihove potrebe u posljednjem tromjesečju 1953. godine. Te potrebe, pošto su raspravljene, dostavljene su nadležnim faktorima. Izvršno vijeće NR Hrvatske odobrilo je povećanje personalnih, funkcionalnih i operativnih kredita u iznosu od Din 33,000.000 i time pokazalo veliko razumijevanje za rad i potrebe Sveučilišta u okviru mogućnosti naše zajednice.

Suradnja s Narodnim odborom grada Zagreba

U vezi sa sve većim potrebama Sveučilišta raspravljalo se i o tom, da bi i Narodni odbor grada Zagreba, koji je također interesiran na razvoju Sveučilišta, mogao i materijalno pomagati Sveučilište. Stoga su već na početku školske godine poduzeti koraci, da Sveučilište stupi u užu vezu s Gradskim narodnim odborom. U razgovorima, što su ih delegati Sveučilišta imali s predsjednikom Narodnog odbora grada Zagreba, istaknuta je potreba te uže veze, jer za to postoje i materijalni i moralni razlozi. Grad ima interesa da pomaže Sveučilište: veliki broj studenata, veliki broj nastavnog i ostalog osoblja s njihovim obiteljima su faktori, od kojih grad ima velike neposredne koristi. Od važnosti je dalje, da najveći dio stručnjaka u privredi grada Zagreba čine bivši studenti zagrebačkog sveučilišta. Gradu Zagrebu ne može biti stoga indiferentno, da li se nastava zbog nedostatka prostora i velikog broja studenata može pravilno odvijati ili ne, kakvi su aparati i instrumenti u sveučilišnim institutima i laboratorijima, da li su uređaji u klinikama bolji ili lošiji, da li studenti imaju ovakav ili onakav smještaj i t. d. Sveučilište je upravilo apel na Gradski Narodni odbor da mu pomogne, jer je sigurno, da u vrijeme, kada se čine veliki napori za dovršenje nedovršenih postrojenja i za druge neodložne državne potrebe, republička sredstva ne mogu u potpunosti podmiriti sve potrebe Sveučilišta. U vezi s tim sveučilišni je Senat, kad je raspravljao o nacrtu novog sveučilišnog zakona, istakao potrebu, da se pozitivnim propisima predvidi, da osim redovnih sredstava, koja daje društvena zajednica i koja osigurava republička narodna skupština, univerziteti mogu primati i dopunska materijalna sredstva, između ostalih i od Narodnog odbora, kao i da predstavnici Narodnog odbora i organizacija, koje pomažu Sveučilište, mogu pod određenim uvjetima postati članovi univerzitetskih i fakultetskih kolektivnih organa.

Koncentracija instituta

U nastojanju da se raspoloživa financijska sredstva racionalno iskoriste, raspravljao je Senat već na početku školske godine pitanje poduzimanja potrebnih mjera u cilju, da se raščisti problem koncentracije znanstveno-istraživačkih institucija na našem Sveučilištu. U tu svrhu održane su konferencije s predstojnicima kemijskih, bioloških, fizičkih i geofizičkih instituta, na kojima su nakon iscrpne diskusije izvedeni slijedeći zaključci:

a) Koncentracija iz materijalnih razloga dolazi u obzir samo kod fizičkih instituta Medicinskog, Veterinarskog i Farmaceutskog fakulteta, što je kasnije i izvršeno.

b) Postoji suradnja između instituta jedne naučne grane u različitim fakultetima, a i među nizom drugih ustanova, kako u ličnom pogledu, tako i u pogledu instrumenata, prostorija i literature, s izuzetkom skupih i preciznih aparata.

c) Suradnju treba još više produbiti, kako s našim sveučilišnim institutima, tako i s institutima ostalih univerziteta i drugim institutima u zemlji, te sa stručnim društvima.

Pri tom se istakla činjenica, da su fakultetski instituti preopterećeni s obzirom na raspoloživa studentska mjesta, da nisu dovoljno dotirani potrebnim materijalom i asistentskim kadrom, a da je i pitanje novih asistenata i praktikanata baš zbog nedostatka prostora teško. U takvoj situaciji ne bi se ništa dobilo koncentracijom, jer mjesta ne bi bilo. Normalan bi put bio: izgraditi nove institute i privući nove ljude. S druge strane naglašeno je i to, da svaki zavod ima svoje specifične zadatke, svoje potrebe i svoju problematiku, koji bi bili poremećeni koncentracijom pod svaku cijenu.

Pitanje servisa za nabave

Raspravljeno je i pitanje osnivanja servisa za nabavu instrumenata i ostalih laboratorijskih sredstava pri Sveučilištu. Postignuta je principijelna suglasnost, da se traži način za ostvarenje ovog cilja, jer to zahtijeva teška situacija fakulteta, naročito eksperimentalnih nauka. Poseban odbor, izabran za pitanje osnivanja i organizacije servisa, izložio je u svom referatu, da je opskrba, napose kemijskih instituta našega Sveučilišta, aparatima i kemikalijama došla u takvo stanje, da je ozbiljno ugrožen cjelokupni znanstveni i nastavni rad. Ima dosta primjera, da su zbog nedostatka kemikalija i pribora reducirane ili sasvim izostavljene studentske vježbe, bez kojih nije moguć pravilan stručni odgoj studenata. Isto tako se negativno odražava to stanje na odgoju nastavničkog kadra i cjelokupnom znanstvenom radu na Sveučilištu.

Do danas se međutim nije mogao naći način kako bi se zamisao osnivanja servisa provela, ali to će možda biti također jedna od briga novih sveučilišnih organa u novoj školskoj godini.

U diskusiji je postavljeno i pitanje sveučilišne štamparije u kojoj bi se štampale knjige, časopisi, bilteni i slično. Na taj bi se način izbjegle neprilike s tiskarama, a zamjenom naših izdanja došli bismo do niza inostranih časopisa i knjiga. I ako se ovo pitanje nije moglo zbog objektivnih razloga riješiti, ono treba da bude pred očima novom rukovodstvu Sveučilišta kao jedan od važnih problema.

Organizacija službe za znanstvene informacije

Osnivanje tijela za znanstvene informacije. Sveučilišni je Senat koncem godine 1953. zaključio, da se sazove konferencija od 24 predstavnika najuže zainteresiranih institucija (većih biblioteka, Sveučilišta, Jugoslavenske akademije, Centra za dokumentaciju, Leksikografskog zavoda i drugih) u cilju, da se izlože mišljenja i čuju prijedlozi, na koji bi se način organizirala služba što boljeg i bržeg znanstvenog informiranja,

koja bi postepeno u daljem razvitku mogla dovesti do jedne više organizacije naučne dokumentacije sa širokim poljem rada.

Na toj su konferenciji pozvani predstavnici dali izvještaje o sadašnjem stanju naučne dokumentacije i informacije i iznijeli mišljenja i prijedloge o organizaciji rada u tom pogledu. Na drugoj se konferenciji još više iskristalizirala potreba osnutka jednog organizacionog tijela za službu naučne dokumentacije.

Po zaključku te konferencije uži je sastanak zainteresiranih institucija detaljno razmotrio problematiku osnivanja nove organizacije i zaključio, da se osnuje jedno trajno organizaciono tijelo, u kojem bi surađivali Sveučilište, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Sveučilišna knjižnica, Leksikografski zavod i Centar za dokumentaciju, zatim znanstvena i stručna društva te institucije sa znatnijim bibliotekama, napokon knjižare i izdavačka poduzeća.

Svrha ovoga trajnog organizacionog tijela bila bi da pronalazi što racionalniji način nabave, raspodjele, spremanja i iskorišćivanja znanstvenih i stručnih knjiga, časopisa, izvještaja i ostalog dokumentacionog materijala (mikrofilmova, ploča, karata i slično). Ono bi povezivalo istraživače, dokumentaliste, bibliotekare i odgovarajuće ustanove i poduzeća, pomagalo bi kod proučavanja, unapređivanja i istraživanja svih pogodnih sredstava i načina za uspostavljanje znanstvenih veza među pojedinim institucijama i ustanovama. Ovo organizaciono tijelo obuhvatilo bi slijedeće službe:

službu evidencije nabavke znanstvene literature (časopisa i knjiga); službu evidencije službenih i neslužbenih izvještaja i nepubliciranog dokumentacionog materijala; službu evidencije nekonvencionalnog dokumentacionog materijala (znanstvenih filmova, učila i t. d.); službu zamjene časopisa i knjiga; službu posuđivanja; službu unapređivanja rada na centralnom katalogu; službu koordinacije rada na bibliografijama.

Po zaključku Senata članovi uže konferencije sačinjavaju Koordinacioni odbor za znanstvene informacije pri Sveučilištu u Zagrebu, kome je sjedište u Rektoratu Sveučilišta. U sastavu Odbora osnovan je Odjel za prirodne nauke i Odjel za humane nauke. U Rektoratu Sveučilišta mora da se za rad tih odjela organizira odsjek s odgovarajućim stručnim službenicima, što bi bio zadatak nove uprave.

Redovna nastava

O pitanju rasterećenja nastave mnogo se raspravljalo tokom posljednjih godina u vijećima fakulteta, a kao rezultat ovih diskusija doneseni su novi nastavni planovi i programi, koji su sada na snazi. Međutim osjećalo se, da na pojedinim fakultetima oni imaju nedostataka, o čemu se diskutiralo i još bi se trebalo diskutirati i donijeti potrebne zaključke, uzimajući pri tom u obzir sve momente: cilj, koji si fakultet postavlja u izobrazbi studenata, personalne i materijalne mogućnosti, s kojima može da računa, iskustva stečena dosadašnjim planovima i programima, potrebu da se ispita nedjeljni broj sati predavanja i vježbi, da se dovede u sklad planom određeno trajanje studija s faktičnim trajanjem studija prosječnog studenta, da se nađe ravnoteža između imperativnih

naučnih i stručnih zahtjeva, koji rukovode radom fakulteta, i mogućnosti, da prosječan student završi studij u vremenu, koje je objektivno dovoljno (8 ili više semestara). Jer ako su nastavni programi preopterećeni nizom predmeta, koji objektivno priječe da srednji student završi studij u planom propisanom roku, treba pristupiti preinaci tih planova i pitanje na realan način riješiti.

U vezi s time postavilo se i pitanje nerazmjerno velikog broja apsolvenata. Svakako taj broj nije čisto statički pojav, nego se radi o protjecanju: svake godine odlaze stotine diplomiranih na svoja zvanja, a novi se kandidati javljaju na njihovim mjestima u statistikama. Ipak je velik broj apsolvenata, koji stagnira u vodama Sveučilišta; to je pojav, koji stalno mora da svraća na se pažnju i koji analizom komponenata, koje u nj ulaze, mora da dovede do ispravnog puta rješavanja. A tih komponenata ima više. Tu je val studenata, koji je nadošao na Sveučilište poslije Oslobođenja, često s nedovoljnom srednjoškolskom spremom, prilike, u kojima je studirala ratna generacija, promjene u materijalnom stanju studenata nekad stipendiranih, zdravstveno stanje studenata, njihovo zaposlenje u praksi, udaja i slično. Pridolazi nadalje nedovoljno svladavanje materijala nastavnih programa, bilo da ono leži u premalom maru studenata, bilo da su mu uzrok pojedinosti tih programa. Svakako i to je pitanje u uskoj vezi s gornjima, pred nama stoga stoji zadatak, da fakultetska vijeća sada prigodom donošenja statuta pitanje konačno rasprave i ispravno riješe.

U vezi s time Rektorat je uputio putem štampe poziv svim apsolventima, da se jave svojim fakultetima radi reguliranja polaganja ispita i završetka studija.

Razvoj studija

Postdiplomski studij. Već je nacrt zakona o univerzitetima predviđao odredbe o postdiplomskom studiju, pa bih stoga htio u vezi s tim iznijeti shemu, koju je posebni odbor Senata predložio fakultetima, u cilju dalje diskusije o postdiplomskom studiju. U njoj se predlažu ove etape studija:

a) Redovna nastava na Sveučilištu, koja u smislu čl. 11. Zakona o univerzitetima traje najmanje četiri, a najviše šest godina, nakon koje se poslije položenih propisanih ispita dobiva fakultetska diploma.

b) Stručna izobrazba, koja bi se vršila nakon diplomiranja, a pod kontrolom fakulteta ili univerziteta, u trajanju najmanje jedne godine. Po završetku ove stručne izobrazbe izdavala bi se diploma, koja daje pravo na određeni naziv: inženjer za tehničke discipline ili magister za neke druge, prama odluci fakulteta. Pod ovom izobrazbom misli se provedba staža u praksi, i to u izabranim i od fakulteta odobrenim ustanovama ili poduzećima, i sticanje izvjesnih znanja, koja omogućuju neposredno vršenje stručnih zvanja. Ispit bi djelomično odgovarao sadašnjim državnim stručnim ispitima ili nekadanjim ispitima za ovlaštenje (kao na pr. advokatskom ispitu, sudskom ispitu, državnom stručnom ispitu, ispitu za ovlaštenog inženjera i t. d.).

c) Usavršavanje, specijalizacija i priprema doktorata.

1. Usavršavanje sastojalo bi se u povremenim ili stalnim kolegijima ili skupovima kolegija (predavanja, seminari, praktički radovi i sl.), koje može organizirati institut, fakultet, sveučilište, ili sami ili u suradnji s ustanovama izvan Sveučilišta (stručnim institucijama ili društvima).

2. Specijalizacija, koju bi predstavljala organizirana nastava i znanstveni, odnosno istraživački rad na Sveučilištu (fakultetu) ili u praksi pod kontrolom Sveučilišta (fakulteta) u trajanju od najmanje dvije godine, radi produbljenja i upotpunjenja teoretskog i praktičkog znanja iz odgovarajuće struke. Na kraju bi se polagao specijalistički ispit.

3. Priprema doktorata u skladu s propisima zakona o doktoratu.

Naučno-istraživački rad

Pomoći za naučno-istraživački rad. U vezi s naučnim radom treba istaknuti sretnu činjenicu, da je Sabor NR Hrvatske u proračunu Rektorata Sveučilišta za 1954. godinu osigurao iznos od Din 9,000.000.— u ime pomoći za naučno-istraživački rad i time dao Sveučilištu na raspolaganje znatnu svotu u tu svrhu.

Sveučilišni je Senat u travnju 1954. donio zaključak, da se ta pomoć dodjeljuje na temelju molbe, u kojoj se kandidat obvezuje, da će izvršiti konkretan naučni rad, a koju putem svoga predstojnika i dekana dostavlja Rektoratu. Sve je molbe prethodno pregledao posebni odbor u Rektoratu, a sveučilišni je Senat donosio konačnu odluku.

Do sada je dobilo pomoć za naučni rad:

a) S Filozofskog fakulteta: 46 lica u ukupnom iznosu od Din. 974.228.—.

b) S Prirodoslovno-matematičkog fakulteta: 28 u ukupnom iznosu od Din. 1,416.228.—.

c) S Pravnog fakulteta: 10 u ukupnom iznosu od Din. 1,015.744.—.

d) S Medicinskog fakulteta: 9 u ukupnom iznosu od Din. 658.960.—.

e) S Veterinarskog fakulteta: 11 u ukupnom iznosu od Din. 612.936.—.

f) S Tehničkog fakulteta: 22 u ukupnom iznosu od Din. 2,081.185.—.

g) S Poljoprivredno-šumarskog fakulteta: 22 u ukupnom iznosu od Din. 1,713.200.—.

h) S Farmaceutskog fakulteta: 8 u ukupnom iznosu od Din. 440.516.—.

i) S Ekonomskog fakulteta: 8 u ukupnom iznosu od Din. 250.738.—.

Nastavnici

Izbor nastavnika. Po postojećim propisima sveučilišni Senat nije bio ovlašten da vrši formalno izbor nastavnika, čiji je izbor proveden u fakultetskim Vijećima. Ali već od 1945. godine uvedena je praksa, da se svi izbori nastavnika dostavljaju Savjetu za prosvjetu, nauku i kulturu putem Senata, koji se s izborima upoznaje. O mnogim kandidatima diskutiralo se na ovim sjednicama, i premda Senat nije imao po zakonu ovlaštenje da odobri ili ne odobri izbore, ipak su eventualne primjedbe i sugestije Senata bile prihvaćene u fakultetskim Vijećima kao opravdane. U Senatu su donijete mnoge korisne sugestije radi jednoobraznog postupka kod izbora.

Kroz Senat su prošla protekle školske godine ukupno 63 takva predmeta, koji su dostavljeni Savjetu za prosvjetu, nauku i kulturu. Poslije stupanja na snagu Općeg zakona o univerzitetima ostalo je nepotvrđeno 17 izbora, o čemu će donijeti odluku novi sveučilišni Savjet.

U školskoj godini 1953./54. bilo je ukupno nastavnog i pomoćnog nastavnog osoblja 1067, i to: 87 redovitih profesora, 82 izvanredna profesora, 73 docenta, 34 predavača, 7 lektora, 12 profesora srednje škole za jezike, 8 naučnih i stručnih suradnika, 29 privatnih docenata, 241 honorarni nastavnik i 494 asistenta.

Međunarodna suradnja

Tehnička pomoć Sveučilištu. U mjesecu ožujku 1954. godine održana je u Beogradu konferencija za tehničku pomoć univerzitetima od strane FOA Sjedinjenih Država Amerike. U vezi s tim izabran je u Senatu poseban odbor od 6 članova sa zadatkom, da razradi pitanja u vezi s tom tehničkom pomoći. Odbor je prikupio u Rektoratu niz podataka, koji su već poslužili svojoj svrsi, kad je u mjesecu lipnju ove godine zatražen od strane Odbora za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća prijedlog za pomoć, i to samo Poljoprivredno-šumarskom i Tehničkom fakultetu. U vezi s tim stavljen je prijedlog za posjet američkih profesora našem Tehničkom i Poljoprivredno šumarskom fakultetu, zatim za studijska putovanja nastavnika tih fakulteta u USA i za potrebnu opremu spomenutim fakultetima. Tražena su dva američka profesora za Tehnički fakultet i jedan za Poljoprivredno-šumarski fakultet. Tehnički i Poljoprivredno-šumarski fakultet predložili su za studijsko putovanje i predavanje u USA po dva profesora. Posebnim spiskovima zatražena je oprema za Tehnički fakultet u vrijednosti od Dolara 27.522, a za Poljoprivredno-šumarski od 18.095.

Vrijedno je ovdje spomenuti, da je Rektorat dostavljajući ova traženja iznio i podatke o do sada prikupljenom materijalu svih fakulteta. Pri tome je bilo napomenuto, da predviđena kvota može uključiti samo jedan manji dio potreba Tehničkog i Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, a ni 10% ukupnih prijavljenih potreba Sveučilišta. Zamolili smo ujedno Odbor za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća, da se, uzevši u obzir velike potrebe i ostalih fakulteta, ima to u vidu kod slijedeće podjele pomoći, pa da se zagrebačkom Sveučilištu odobre osim kvote iz ove pomoći i kvote iz ostalih pomoći (kao na pr. FAO, ILO, ICAO, FATIS, Rockefellerova).

Osim toga uspostavljena je uža suradnja s Upravom za tehničku pomoć pri Državnom sekretarijatu narodne privrede NR Hrvatske, pa postoji nada, da će se ubuduće ova pomoć moći više iskorištavati.

Razna pitanja

Osim navedenih problema sveučilišni je Senat raspravljao o nizu drugih pitanja, od kojih ćemo važnije ovdje spomenuti:

pitanje plaća sveučilišnih nastavnika i poboljšanje materijalnog položaja asistenata,

pitanje honorara honorarnih nastavnika i nacrt novih propisa o tom,

pitanje asistentskih dodataka i provedba Odluke Saveznog izvršnog vijeća — propisivanje uvjeta i kriterija.

zaštita dvorca Gjalskoga i rodne kuće Pavla Štossa,

primjedbe na nacrt propisa o novim stanarinama,

pitanje suradnje s ostalim sveučilištima u zemlji i međuuniverzitetska konferencija,

pitanje fakultetskih prostorija Filozofskog i Pravnog fakulteta i potrebe gradnje uopće,

pitanje nabave inostranih knjiga i časopisa,

pitanje subvencija za sveučilišne udžbenike.

III. ŠTAMPANJE SVEUČILIŠNIH UDŽBENIKA I SKRIPATA U ŠKOLSKOJ GODINI 1953/54.

U školskoj godini 1953/54. imala je Komisija za udžbenike i skripta pri Rektoratu Sveučilišta 54 rukopisa udžbenika i 13 rukopisa skripata. Od udžbenika odštampano je 17; kod nakladnika nalazi se 37 rukopisa. Od skripata štampana su u ovoj školskoj godini 6; dano je u štampu 7 skripata.

Za objavljivanje tih udžbenika i skripata nakladnici su tražili subvencije u iznosu od Din. 44,000.000.—, koja bi se svota upotrebila za sniženje prodajne cijene. Komisija je ispitala detaljno kalkulacije nakladnika te ustanovila, da je za neke udžbenike tražena prevelika subvencija, za ukupno oko 3 miliona dinara. Prema tome Komisija je zatražila subvenciju za izdavanje gore navedenih udžbenika i skripata od Din. 41,000.000. Međutim je Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske odobrilo za štampanje, odnosno za sniženje cijena udžbenicima i skriptama, u ovoj školskoj godini iznos od Din. 23,586.000. S odobrenom svotom mogao je biti subvencioniran samo jedan dio udžbenika. Izbor udžbenika, kojima je dodijeljena subvencija, i iznos subvencije izvršio je Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske. Pri tome nisu dobili subvenciju neki udžbenici, koji su po mišljenju Komisije imali prioritet, a nekima je opet dodijeljena suviše mala subvencija.

Komisija za udžbenike i skripta nije se mogla složiti s tom odlukom Savjeta smatrajući, da je konačnu riječ u raspodjeli dodijeljene svote za subvencije trebao imati Rektorat uz prethodni prijedlog Komisije. Komisija je mišljenja, da bi ubuduće trebalo dodijeliti svotu, određenu za subvencioniranje udžbenika i skripata, Rektoratu Sveučilišta i ostaviti Komisiji, da predloži raspodjelu te svote na pojedine udžbenike i skripta.

Prije toga vršilo se je subvencioniranje na taj način, da je poduzeću bila dana subvencija, čim je uzelo u rad dotični udžbenik. Takav je način nalazio opravdanje u tome, što poduzeće već tim časom ima izvjesne troškove oko udžbenika (autorski honorar, recenzenti, korektori i t. d.). Međutim u mjesecu prosincu 1953. godine Savjet je obavijestio Rektorat, da se u budžet ima povratiti čitav iznos subvencije dodijeljene onim udžbenicima, koji do 31. XII. 1953. ne budu stavljeni u prodaju. Budući da se subvencija za svaku kalendarsku godinu odobravala tek u srpnju, pa tako i te godine, to je razumljivo, da je bio dovršen samo malen broj udžbenika. Zbog takve odluke, od odobrene svote od Din 5,000.000 moralo se vratiti oko Din. 3,000.000. Radi takova postupka nakladnici su promijenili kalkulacije za štampanje udžbenika, za koje su morali vratiti subvencije, uskladivši te kalkulacije s novim povišenjem cijena u ovoj godini. Predstavnici Komisije su upozorili Savjet na takav eventualni postupak nakladnika, koji je išao na štetu objavljivanja udžbenika.

Za godinu 1954. odobrena je subvencija opet u srpnju ove godine, i to u iznosu od Din. 23,586.000, za one udžbenike i u onoj visini, kako je to odredio Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu. I ove godine ponovit će se što i prošle, t. j. veliki se dio subvencije ne će moći iskoristiti, jer štampanje predviđenih udžbenika ne će moći biti dovršeno do 31. XII. 1954.

Uslijed takova načina dodijeljivanja subvencija, t. j. polovinom kalendarske godine, nakladna poduzeća uzimaju u rad samo udžbenike manjeg opsega, za koje su sigurni, da će ih završiti do konca godine. Da se to stanje popravi, Komisija je tražila:

(1) da se subvencije za udžbenike stave na raspoloženje Rektoratu Sveučilišta za svaku kalendarsku godinu najkasnije do 1. veljače te godine,

(2) da se nakladnom poduzeću subvencija za dotični udžbenik isplaćuje u visini dovršena posla i troškova za taj udžbenik do određena vremena.

IV. PRORAČUN SVEUČILIŠTA

Još u prošloj školskoj godini izabran je financijski odbor sa zadatkom, da se bavi financijskim pitanjima Sveučilišta uopće, a naročito pitanjima budžeta. Provedene diskusije o materijalnim, ličnim i investicionim potrebama pružile su dragocjeni doprinos za rad u škol. god. 1953/54. Na ponovnoj raspravi, u sjednici Senata od 28. studenoga 1953., primljen je prijedlog proračuna Sveučilišta za 1954. god., u kojem su potanko obrazložene sveučilišne potrebe, kako za lične i materijalne, tako i za investicione rashode, i predložen Savjetu za prosvjetu, nauku i kulturu u ukupnom iznosu od Din. 2,517.407.460. Taj je iznos smanjen u Državnom sekretarijatu za opću upravu i budžet odnosno Drž. sekretarijatu narodne privrede na Din 1.079,323.000.

Prijedlog republičkog budžeta za 1954. god. raspravljen je pred Saborom u mjesecu ožujku 1954. Predstavnici Sveučilišta prisustvovali su 20. ožujka 1954. na zajedničkoj sjednici oba Saborska odbora za budžet i ondje branili određene stavke u proračunu i davali objašnjenja na postavljena pitanja. Saborski odbor pokazao je veliko razumijevanje za naše potrebe i odobrio naknadno još iznos od Din. 50,000.000 za operativne i funkcionalne potrebe Sveučilišta, a osim toga Din. 50,000.000 za investicione potrebe gradnje studentskih domova. Te su svote konačno i u Saboru prihvaćene.

Moram ponovo da naglasim ovu brigu naših najviših predstavničkih organa za potrebe Sveučilišta uopće i studenata napose.

Konačno odobreni proračun Sveučilišta za 1954. god. iznosi kako slijedi:

Glava 2.	— Rektorat Sveučilišta u Zagrebu	Din.	27,650.000.—
Glava 3.	— Filozofski fakultet	„	39,332.000.—
Glava 4.	— Prirod. matematički fakultet	„	55,036.000.—
Glava 5.	— Pravni fakultet	„	19,805.000.—
Glava 6.	— Medicinski fakultet	„	147,948.000.—
Glava 7.	— Veterinarski fakultet	„	59,290.000.—
Glava 8.	— Tehnički fakultet	„	142,159.000.—
Glava 9.	— Polj. šumarski fakultet	„	60,880.000.—
Glava 10.	— Farmaceutski fakultet	„	34,450.000.—
Glava 11.	— Ekonomski fakultet	„	25,388.000.—
Glava 20.	— Škola Narodnog zdravlja	„	35,930.000.—
Glava 32.	— Stalna izložba strane naučne i stručne literature pri Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu	„	1,871.000.—
Glava 33.	— Uprava za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata	„	85,084.000.—

Ukupno je odobreno Sveučilištu u Zagrebu za lične, operativne i funkcionalne rashode za 1954. god. Din. 734,823.000.—.

Investicije Sveučilišta za 1954. god.

Rektorat Sveučilišta	Din.	1,400.000.—
Filozofski fakultet	„	4,500.000.—
Prirodoslovno-matematički fakultet	„	24,100.000.—
Pravni fakultet	„	4,950.000.—
Medicinski fakultet	„	125,000.000.—
Veterinarski fakultet	„	10,600.000.—
Tehnički fakultet	„	126,600.000.—
Polj. šumarski fakultet	„	8,100.000.—
Farmaceutski fakultet	„	4,000.000.—
Ekonomski fakultet	„	21,250.000.—
Stalna izložba strane naučne i stručne literature pri Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu	„	1,000.000.—
Uprava za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata	„	63,000.000.—

Izmjenama i dopunama Društvenog plana NR Hrvatske od 18. X. 1954. investicije su povećane za Din 54,000.000.

Ukupno je odobreno Sveučilištu za građevinske investicije i opremu Din. 448,500.000.—.

Već u proračunu za 1953. god. dobio je Rektorat Sveučilišta neke kredite, s kojima je raspolagao Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH za cijelo Sveučilište. Tako je za nabavu inostranih knjiga i časopisa bio odobren kredit od Din. 5,000.000.—, dok je u istu svrhu u god. 1954. odobreno Din. 11,000.000. Kredit za naučno-istraživački rad, koji je u proračunu Rektorata za god. 1953. iznosio Din. 500.000, odobren je u proračunu za 1954. god. u iznosu od Din. 9,000.000. Iz toga su kredita dodjeljivane potpore na temelju posebnih molbi nastavnika i suradnika, kako je to naprijed u ovom izvještaju bilo spomenuto.

Osim toga odobren je za 1954. god. u proračunu Rektorata kredit za fakultetske publikacije u iznosu od Din. 2,050.000.

Iako je ove godine odobren daleko veći kredit za nabavu inostranih knjiga i časopisa (Din. 11,000.000), ipak taj kredit ne će biti dovoljan da se pretplata izvrši unaprijed, i to zato, što se devize kupuju na obračunskom mjestu, a s druge strane što odobrena devizna sredstva ne bi mogla pokriti eventualne naknadne kredite. Poduzeti su potrebni koraci u Državnom sekretarijatu za poslove opće uprave i budžet, gdje je stavljeno u izgled, da će se u slučaju uštede deviza na drugim mjestima, imati u vidu naše potrebe za reguliranje pretplata za strane časopise.

Htio bih još spomenuti, da se rad sve više organizira, otkada je Rektorat preuzeo brigu za strane časopise; tako je izrađena kartoteka, traži se načina da se likvidiraju devizne obaveze iz prošlih godina, osnovan je posebni centralni odbor za inostrane knjige i časopise, u kojemu su predstavnici svih fakulteta, i drugo.

V. PUBLIKACIJE SVEUČILIŠTA I FAKULTETA

Rektorat Sveučilišta izdaje svakoga semestra Red predavanja koji služi za upotrebu sveučilišnim nastavnicima i zavodima, institutima i drugim područnim ustanovama Sveučilišta, za informativne potrebe organa narodnih vlasti i za organizacije studenata, kao i za izmjenu s našim i stranim univerzitetima.

Izdanja fakulteta i zavoda:

1. Zbornik Filozofskog fakulteta, izdaje Filozofski fakultet.
2. Zbornik Pravnog fakulteta, izdaje Pravni fakultet.
3. a) »Bilteni« (meteorološki, seizmički i motrenje sunčanih pjega), izdaje Geofizički institut Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

   b) »Radovi« (naučne monografije), izdaje Geofizički institut Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

   c) Matematički, Geometrijski te Fizički institut i Institut za teorijsku fiziku objavljuju svoje naučne radove u »Glasniku matematičko-fizičkom i astronomskom«.

   d) Kemijski instituti objavljuju svoje naučne radove u »Arhivu za kemiju«.
4. »Acta medica« izdaje kao svoje glasilo Medicinski fakultet.
5. »Veterinarski arhiv« izdaje Veterinarski fakultet kao svoj stručni i naučni časopis.
6. »Geodetski list« nije formalno izdanje Tehničkog fakulteta, ali ga uređuju i izdaju nastavnici Tehničkog fakulteta.
7. »Glasnik za šumske pokuse« i »Poljoprivredna naučna smotra« izdanja su Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.
8. Geografski institut objavljuje naučne radove u »Geografskom glasniku«.

VI. GOSTI SVEUČILIŠTA

U mjesecu svibnju ove godine bio je gost zagrebačkog sveučilišta gospodin Jean Sarrailh, rektor pariske akademije i predsjednik univerzitetskog savjeta Sorbonne. U lipnju su posjetili Sveučilište predstavnici Sveučilišta u Kentucky-u, prof. Nesius i dekan Spivey, a u ovom mjesecu finski sveučilišni profesori iz Helsinkija: gg. Paavo Ravilla, rektor Sveučilišta, prof. Levón, rektor Visoke tehničke škole, prof. Westermarck i prof. Puntila. Pored njih, koji su bili gosti Sveučilišta, posjetilo je pojedine fakultete veći broj stranih profesora, koji su tom prilikom držali predavanja.

VII. STALNA IZLOŽBA STRANE NAUČNE I STRUČNE LITERATURE PRI REKTORATU SVEUČILIŠTA

Osnovana je kao ustanova Tehničkog fakulteta, počela je s poslovanjem godine 1951., a svečano je otvorena 25. studenoga 1951. godine. Tada je Izložba imala oko 1500 knjiga, a sada raspolaže sa preko 20.000 knjiga i velikim brojem časopisa. Knjige su izdanja njemačkih, austrijskih i švicarskih nakladnika, a ponešto engleskih i francuskih.

Budući da se Stalna izložba brzo razvijala, pokazala se potreba, da se izdvoji iz sastava Tehničkog fakulteta, kako iz budžetskih tako i iz organizacionih razloga, i da postane posebna ustanova neposredno pod Rektoratom. U sjednici Senata od 19. prosinca 1952. prihvaćen je prijedlog Tehničkog fakulteta, da se Stalna izložba priključi Rektoratu. Godine 1953. preuzeta je Stalna izložba od Tehničkog fakulteta i ujedno izabran odbor od 6 članova, koji rukovodi Izložbom. Rješenje o osnivanju kao i pravila o osnivanju i radu propisao je rektor Sveučilišta, a s time se suglasio predsjednik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske 27. lipnja 1953.

Prigodom odobrenja novog proračuna za 1954. godinu dobila je Stalna izložba i svoje posebno mjesto u republičkom proračunu, kao ustanova Sveučilišta u posebnoj glavi proračuna. Ujedno su ove godine poduzeti koraci kod Državnog sekretarijata za poslove opće uprave i budžet, odnosno kod Izvršnog vijeća Sabora NR Hrvatske, da se riješi i personalno pitanje Izložbe i odobri sistematizacija radnih mjesta.

Pod pokroviteljstvom Predsjednika Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske druga Miloša Žanka i austrijskog ambasadora dra Waltera Wodaka otvorena je izložba austrijske knjige, koja je trajala od 6.—30. prosinca 1953. u prostorijama Stalne izložbe. Izloženo je bilo oko 2.500 austrijskih knjiga, koje su ostale u Stalnoj izložbi.

Kako sadašnje prostorije Stalne izložbe ne odgovaraju današnjem njenom razvitku i značenju za kulturni i naučni život grada Zagreba, poduzimaju se koraci, da se nađu nove prostorije za njezin smještaj. Obećane su bile prostorije u prizemlju zgrade Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, koje bi se pripitanje ostaje otvoreno.

VIII. DOKTORATI NAUKA

U školskoj godini 1953/54. promovirano je na naučni stupanj doktora nauka 38 kandidata i to: 3 za doktore kemijskih nauka, 2 za doktore ekonomskih nauka, 1 za doktora farmaceutskih nauka, 3 za doktore veterinarskih nauka, 3 za doktore bioloških nauka, 2 za doktore filoloških nauka, 3 za doktore šumarskih nauka, 7 za doktore agronomskih nauka, 2 za doktore tehničkih nauka, 2 za doktore književnosti, 3 za doktore fizičkih nauka, 5 za doktore matematičkih nauka, 1 za doktora pedagoških i 1 za doktora filozofskih nauka.

IX. STUDENTI

Na početku zimskog semestra školske godine 1953/54. iznosio je broj studenata 13.273, a od toga je bilo muških 8.674, ženskih 4.599; redovitih je studenata bilo 11.859, izvanrednih 1.414.

Po fakultetima raspodjela je bila ova:

Filozofski fakultet	2.459
Prirodoslovno-matematički fakultet	1.063
Pravni fakultet	1.840
Medicinski fakultet	1.864
Veterinarski fakultet	601
Tehnički fakultet	2.570
Poljoprivredno-šumarski fakultet	561
Farmaceutski fakultet	562
Ekonomski fakultet	1.753
Ukupno:	13.273

U prvi semestar upisano je prošle školske godine 4599 studenata, a u školskoj godini 1954/55. 5.160. Drugi semestar ovjerovilo je u školskoj godini 1953/54. 4.189, a upisano ih je u III. semestar 2.248.

Apsolvenata je bilo 6.120, a od toga je broja 3.186 prekoračilo apsolventski staž.

U školskoj godini 1954/55. upisalo se ukupno 14.002 studenta, a apsolvenata ima 5.859.

U školskoj godini 1953/54. diplomiralo je na svim fakultetima 1916 studenata i to:

na Filozofskom fakultetu	185	studenata	
„ Prirod. matemat. fakultetu	109	„	
„ Pravnom fakultetu	109	„	
„ Medicinskom fakultetu	419	„	
„ Veterinarskom fakultetu	131	„	
„ Tehničkom fakultetu	500	„	
„ Polj. šumarskom fakultetu	224	„	agron. 151, šumara 73
„ Farmaceutskom fakultetu	80	„	
„ Ekonomskom fakultetu	159	„	

Nagrađivanje studenata.

Na osnovu Pravilnika o podjeljivanju nagrada studentima Sveučilišta u Zagrebu nagrađeno je povodom Prvog maja 25 studenata za najbolje pismene radove, i to:

s Filozofskog fakulteta	5
s Prirod. matematičkog fakulteta	3
s Pravnog fakulteta	7
s Medicinskog fakulteta	1
s Veterinarskog fakulteta	5
s Tehničkog fakulteta	3
s Ekonomskog fakulteta	1

Ukupan iznos nagrada iznosi Din. 100.000.

Nadalje, svake godine nagrađuju se odlični studenti za njihov rad, kako u naucima tako i u vladanju. S iznosom od Din. 100.000 nagrađeno je u 1953. godini ukupno 50 studenata sa svih fakulteta.

U čast Dana Jugoslavenske Narodne Armije nagrađeni su, odlikovani i pohvaljeni studenti, koji su se tokom godine osobito istakli na izvršavanju zadataka predvojničke obuke. S po Din. 2.000 nagrađeno je 5 studenata, odlikovano je znakom »Najboljima u predvojničkoj obuci« 40 studenata, a pohvaljen je 71 student.

X. UPRAVA ZA SOCIJALNU I ZDRAVSTVENU ZAŠTITU STUDENATA

Ta je Uprava osnovana sredinom prošle godine. Uprava ima svoje upravno vijeće, izvršni odbor i komisije za socijalnu zaštitu, za zdravstvenu zaštitu i za stipendije i kreditni fond. U Upravi sudjeluju ravnopravno nastavnici i studenti s jednakim brojem članova. Uprava je preuzela od bivše Direkcije studentskih domova i restorana 2 studentska doma i 7 studentskih restorana. U Dubravi je otvoren još jedan studentski dom s kapacitetom od 130 ležaja. Na Sljemenu, u sklopu bolnice Brestovac, dovršuje se jedan paviljon za tuberkulozne studente. Centralni komitet dao je za studente veliku zgradu u Tvrtkovoj ulici br. 5.

Svi redovni studenti imaju pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu, koja se sastoji u liječničkim pregledima, ljekovima, ortopedskim pomagalima, bolničkom, sanatorijskom i klimatskom lječenju, popravcima zubi i davanju naočala. Za ovaj zadatak Uprava ima sveučilišnu polikliniku s dvije ambulante, zubnu ambulantu, zubni laboratorij, medicinski laboratorij, fizikalnu terapiju i studentsko prihvatilište. Uprava također provodi početkom svake školske godine sistematski pregled studenata prve godine.

Koliko se materijalnih sredstava dalo Sveučilištu za osposobljenje visokih stručnih kadrova, neka posluži ovaj pregled troškova po jednom studentu i apsolventu i po jednom diplomiranom studentu za posljednjih 8 godina od 1946.—1953., uzimajući u obzir ukupan iznos kredita koji su pojedinim fakultetima odobreni u proračunu Sveučilišta, kao i broj studenata, odnosno apsolvenata, i diplomiranih studenata do konca godine 1953.

Prema proračunima troškovi iznose, i to:

	za jednog studenta i apsolventa	za jednog diplomiranog
Na Filozofskom fakultetu	Din. 6.494.—	Din. 132.836.—
„ Prirodoslovno-matemat. fakultetu	„ 18.825.—	„ 364.870.—
„ Pravnom fakultetu	„ 5.368.—	„ 70.564.—
„ Medicinskom fakultetu	„ 77.643.—	„ 1,101.978.—
„ Veterinarskom fakultetu	„ 40.576.—	„ 594.045.—
„ Tehničkom fakultetu	„ 11.265.—	„ 206.530.—
„ Polj. šumarskom fakultetu	„ 19.800.—	„ 240.000.—
„ Farmaceutskom fakultetu	„ 19.253.—	„ 178.236.—
„ Ekonomskom fakultetu	„ 6.224.—	„ 92.149.—

Stipendije i pomoći.

Od osnutka Uprave, rad komisije za stipendije započeo je u rujnu 1953. godine, t. j. početkom škol. godine 1953/54., kad je preuzeto stipendiranje ranijih stipendista Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu.

Prilikom upisa u škol. godini 1953/54. komisija je izvršila reviziju preuzetih stipendista, a isto tako u sporazumu sa Savjetom raspisala natječaj za davanje novih stipendija studentima I. godine. Za studente I. godine raspisano je 40 stipendija za razne fakultete, visoke i više škole, odnosno odsjeke, stimulirajući na taj način potrebne i deficitarne kadrove.

Ukupan broj stipendista bio je oko 860 s prosjekom visine stipendije od 3.200 Din.

U toku škol. god. 1953/54. raspisani su bili novi natječaji za stipendije za studente starijih godišta, i to u prosincu 1953. te veljači i travnju 1954. godine. Kod ovih naknadnih natječaja nastojalo se je povećati prosjek visine stipendije na 3.400 Din.

Stipendije su davane za vrijeme od 9 mjeseci od listopada 1953. do lipnja 1954. uključivo, t. j. za vrijeme trajanja školske obuke. Osim toga davane su i pomoći u iznosu od oko Din. 1,200.000, i to u iznosu pune stipendije onima, kojima je stipendija jedini izvor prihoda (bez roditelja), kao i onima, koji su uslijed prakse, spremanja ispita ili polaganja bili uz potvrdu fakulteta vezani za boravak u Zagrebu.

U sporazumu sa Savjetom za prosvjetu, nauku i kulturu NRH preuzeti su na dalje stipendiranje stipendisti Savjeta, i to:

stipendisti sa područja Istre — 76 stipendista

stipendisti defektološkog odsjeka Više pedagoške škole, Zagreb — 21 stipendista

stipendisti Više stručne škole za socijalne radnike, Zagreb — 21 stipendist

stipendisti Više škole za sestre Medicinskog fakulteta, Zagreb — 15 stipendista.

Sredstva za preuzete nove stipendiste osigurao je u punom iznosu Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH.

Za stipendije i pomoći bilo je zatraženo u budžetu Din. 35,000.000, a odobreno je Din. 26,000.000 i u tim granicama dijeljene su stipendije i pomoći.

Broj stipendista i primaoca pomoći po fakultetima u škol. godini 1953/54. kao i novčani iznos bio je slijedeći:

Ustanova	Broj	Novčani iznos mjesečno
Ekonomski fakultet	47	153.000.—
Farmaceutski fakultet	20	71.500.—
Filozofski fakultet	115	365.500.—
Medicinski fakultet	166	303.500.—
Polj. šumarski fakultet	89	221.500.—
Pravni fakultet	47	145.000.—
Prirod. matematički fakultet	90	274.000.—
Tehnički fakultet	103	332.500.—
Veterinarski fakultet	48	97.500.—
Viša pedagoška škola, Zagreb	31	99.500.—
Viša pedagoška škola, Split	39	115.500.—
Akademija primijenjenih umjetnosti	15	58.000.—
Kazališna akademija	25	77.000.—
Akademija likovnih umjetnosti	16	65.500.—
Muzička akademija	12	45.000.—
Ukupno:	863	2,424.500.—

Studentski kreditni fond od svog osnutka u veljači 1952. god. raspolaže svotom od Din 41,889.000 i to s: Din 800.000 primljenih od Saveznog Savjeta prilikom osnivanja SKF; s Din 36,000.000 primljenih povremenim dotacijama Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NRH, s Din 5,000.000 odobrenih budžetom Uprave za 1954. god. i s Din 89.000, koje je Uprava primila od nekih privrednih poduzeća kao poklon SKF.

Od početka rada u veljači 1952. godine pa do 1. listopada 1954. podijeljeno je beskamatnih zajmova 1702 u ukupnom iznosu od Din 34,276.000, što prosječno na svakog studenta zajmoprimca dolazi oko Din 20.100.

SKF raspolaže s neangažiranim i slobodnim iznosom od Din 12,275.604 (do danas je vraćeno Din 4,662.604), koji je potpuno dovoljan za pokriće potreba ove kalendarske godine.

Po fakultetima zajmovi iznose:

Medicinski	513
Tehnički	308
Veterinarski	109
Polj. šumarski	164
Filozofski	191
Farmaceutski	60
Pravni	37
Ekonomski	113
Prirodoslovno-matematički	114
Akademija likovnih umjetnosti	10
Viša zubarska škola	10
Muzička akademija	1
Viša novinarska škola	1
Viša pedagoška škola	71
	1.702

Zdravstvena zaštita.

Komisija za zdravstvenu zaštitu studenata sastoji se od 5 članova, od kojih su tri člana iz redova nastavnog i pomoćno-nastavnog osoblja Medicinskog fakulteta, a dva člana iz redova studenata. Zaključke komisije i zdravstvenu službu studenata provodi Sveučilišna poliklinika.

Sveučilišna poliklinika smještena je u zgradi Medicinskog fakulteta u Draškovićevoj ul. 19, i ima slijedeće odjele:

1. Dvije ambulante opće prakse, u kojima rade dva liječnika i dva liječnička pomoćnika. Ove ambulante imaju i rentgen aparat.

2. Zubarski odjel, u kojem rade tri liječnika stomatologa, četiri zubara i sedam zubarskih asistentica. Ovaj odjel ima također i zubarski laboratorij, u kojem rade tri zubotehničara.

3. Medicinski laboratorij, u kojem radi jedan medicinski laborant.

4. Fizikalna terapija, u kojoj radi jedan tehničar.

5. Studentsko prihvatilište s 22 kreveta, u kojem rade tri bolničara i jedan honorarni liječnik.

6. Šest specijalističkih ambulanata, u kojima rade honorarno 1—2 sata dnevno liječnici specijaliste.

Sveučilišna poliklinika ima za sada dovoljno zdravstvenog osoblja, ukupno 26 stalnih i 13 honorarnih službenika. Klinika je opskrbljena i s potrebnim medicinskim aparatima i instrumentima. Sadašnje prostorije poliklinike dosta su skučene, a osim toga se u istoj zgradi nalazi još nekoliko zdravstvenih ustanova, pa i privatnih stanara, te na taj način nije moguće održavati red i čistoću, kako to zahtjeva zdravstvena ustanova.

Broj posjeta u općoj ambulanti sveučilišne poliklinike u školskoj godini 1953/54. bio je ukupno 44.897.

Broj posjeta u zubnoj ambulanti sveučilišne poliklinike u školskoj godini 1953/54. bio je 31.862.

Novopronađeni TBC bolesnici:

u škol. godini 1951/52.	129
u škol. godini 1952/53.	156
u škol. godini 1953/54.	232

Broj laboratorijskih pretraga u laboratoriju sveučilišne poliklinike u školskoj godini 1953/54. iznosi 8.681.

Broj studenata, koji su prošli kroz prihvatilište sveučilišne poliklinike u školskoj godini 1953/54., iznosi . . . . 481.

Broj studenata, koji su upućeni u bolnice u školskoj godini 1953/54. iznosi . . . . 654.

Novootkrivena oboljenja tokom školske godine 1952/53. i 1953/54.:

	1952/53	1953/54
1. Tuberkuloza	156	234
2. Bolesti dišnih organa	238	454
3. Bolesti probavnih organa	403	452
4. Bolesti bubrežnih i mokraćnih organa	46	53
5. Bolesti srca i krvotoka	58	80
6. Kožne bolesti	267	178
7. Reume	114	126
8. Gripe i angine	779	694
9. Zarazne bolesti	40	64
10. Živčane i duševne bolesti	80	106
11. Trudnoća i porodi	87	90
12. Gonorea	38	32
13. Lues	1	2
14. Kirurške bolesti	254	640

Broj liječenja u Fizikalnoj terapiji sveučilišne poliklinike u školskoj godini 1953/54. iznosi 5.266.

Studentski restorani.

Posebno pitanje i vrlo važan problem predstavlja rad studentskih restorana, budući da od njihova rada zavisi pravilna prehrana studenata. Prigodom osnutka Uprave za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata osnovani su studentski restorani kao samostalna privredna poduzeća. Povezati rad restorana s težnjama Uprave nije bilo moguće, jer Uprava nije imala nikakovih prava da ulazi u poslovanje samostalnih poduzeća. Ovakovo je stanje dovodilo do toga, da su restorani bili u mogućnosti, da samovoljno podižu cijene prehrane, a u samom radu rukovodili su se interesima zarade i neopravdanim sticanjem previsokog dohodka, kao i drugim nepravilnostima u radu, u koje spada i dijeljenje četrnaest do šestnaest plaća na godinu.

Da bi se stalo na kraj ovakovu stanju, Uprava je stala na stanovište, da treba promijeniti organizacioni oblik poslovanja studentskih restorana, i to na taj način, da Uprava dobije ingerenciju u restoranima te da njihov rad usmjeri na što bolju i jeftiniju prehranu studenata. Tražeći organizacioni oblik, a po ugledu na rad u ostalim republikama (Beogradu, Sarajevu i Ljubljani), došlo se do zaključka, da bi najbolji organizacioni oblik bio ustanova sa samostalnim financiranjem, jer bi Uprava u stvari potpuno rukovodila radom.

Pošto je održano niz sastanaka u Privrednom odjelu grada Zagreba i nakon niza molbi, postoji opravdana nada, da će se studentski restorani moći organizirati u smislu ustanova sa samostalnim financiranjem.

Pomoć studentima za hranu i stan.

U cilju davanja pomoći studentima za prehranu Uprava za socijalnu i zdravstvenu zaštitu daje za svaki mjesec doznake za povlašćenu cijenu hrane u studentskim restoranima, s tim da doznaka vrijedi Din 600 za mjesec.

Obračun s restoranima vrši se na osnovi iskorištenih dana, tako da se za iskorišteni dan prehrane regresira Din 20, odnosno Din 13 za ručak i Din 7 za večeru. Za bolesne studente, koji se hrane u dietskom restoranu ili restoranu za tuberkulozne, daju se posebne doznake koje vrijede Din 1.000.

Kako stanarina u domovima predstavlja priličnu svotu, Uprava snosi za svakog studenta, koji stanuje u domu, Din 600, dok ostatak plaća sam student — stanar.

U toku 1954. godine Uprava je izdala u ime regresa za hranu Din 14,933.477, a za stanovanje Din 4,759.424.

Studentski domovi.

Kod osnivanja Uprave za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata postojala su tri doma s ukupnim kapacitetom od 883 ležaja, i to: Dom na Trgu žrtava fašizma s kapacitetom od 485 ležaja, Dom na Lašćini s kapacitetom od 338 ležaja, Dom u Dubravi s kapacitetom od 60 ležaja.

Broj studentskih ležaja bio je u takovu nerazmjeru s brojem upisanih studenata, da je velik broj studenata bio prisiljen da stanuje u prihvatnim barakama, radničkim prenoćištima, šupama i podkrovljima, pod sasvim nehigijenskim prilikama, štetnim ne samo za zdravlje, već i bez ikakovih uslova za približno normalno školovanje.

Ove su se teškoće pogoršale većim prilivom studenata uslijed slobodnog upisa, kao i prestankom djelovanja stambenog odjela grada Zagreba. Dok je stambeni odjel djelovao, postojala je mogućnost da se studenti koriste jednim dijelom stambenog prostora privatnika (prolazne i djevojačke sobe) i da na taj način privatniku zaštite stan. Danas tog interesa više nema i takove se prostorije iznajmljuju uz cijene nepristupačne studentima.

Kod takva stanja glavni zadatak Komisije za domove i restorane, a i cijele Uprave, bio je, da se poveća broj studentskih ležaja. U travnju o. g. ustupljen je bivši Dom Partijske škole u Tvrtkovoj ul. br. 5 s većim dijelom namještaja. Izvršno je vijeće za ospobljenje Doma s punim kapacitetom odobrilo Upravi izvanredni kredit od Din 12,368.000. Tim sredstvima nabavljeno je raznog inventara: željeznih kreveta, ormara, ormarića, madraca, plahta, pokrivača u ukupnoj vrijednosti od gotovo Din 8,000.000. Popravljen je krov, pristup menzi i izvršene su manje pregrade, da bi se neke prostorije racionalnije iskoristile, a osposobljena je i menza kapaciteta od 1.500 — 1.800 osoba. Broj ležaja iznosi 164.

U lipnju 1953. osposobljen je i drugi paviljon u Dubravi sa 60 ležaja, tako da se je u toku škol. godine 1953/54. povećao prostor u domovima za 270 ležaja.

Ni to povećanje ne zadovoljava potrebe. Sabor je odobrio izvanredni kredit od Din 50,000.000 za gradnju triju novih paviljona na Lašćini u sklopu već postojećih paviljona. Prvi je u izgradnji, dok su za druga dva u izradi idejni i detaljni nacrti.

Odmarališta.

Budžetom za godinu 1954. odobren je iznos od Din 4,000.000 za oporavak i odmor studenata. Prema planu iznosila bi uplata studenata Din 1,525.000, pa se kod planiranja i otvaranja računalo s iznosom od Din 5,525.000. Kako ovaj iznos nije bio dovoljan, predviđeno je, da će se dotirati, odnosno pokriti, višak rashoda predviđenih planom u iznosu od Din 441.750.

Raspolažući s navedenim sredstvima, a imajući u vidu potrebe i zdravstveno stanje studenata, otvorena su dva odmarališta i osiguran smještaj studenata bolesnih na plućima u Strmcu kraj Nove Gradiške. Jedno odmarište otvoreno je u Ženskom đačkom domu u Zadru, dok je drugo otvoreno u Mežakli u Sloveniji kraj Bleda.

Odmarište u Zadru posjetilo je 806 studenata po 15 dana. Odmarište u Mežakli posjetilo je 229 studenata.

Odmarište u Strmcu predviđeno je samo za studente, koji boluju od tuberkuloze. Studenti su se izmjenili u dvije smijene po 30 dana; ukupan je broj bio 55.

U svim studentskim odmaralištima izdavala se hrana pet puta dnevno. Studenti su uplaćivali za boravak od 15 dana Din 1.200 do Din 1.500 prema materijalnom stanju, dok su studenti za boravak od 30 dana uplaćivali Din 2.000 do 3.000.

XI. SMJEŠTAJ SVEUČILIŠNIH I FAKULTETSKIH USTANOVA

Poznata je činjenica, da naši fakulteti oskudijevaju na prostoru, a postojeće prostorije da su raštrkane po svim dijelovima grada.

Filozofski fakultet naročito je oskudan u prostorijama i njegovo je stanje vrlo teško. Predavaonice se nalaze u glavnoj sveučilišnoj zgradi, zatim na Zrinjskom trgu, Savskoj cesti, Marulićevu trgu, Ćirilo-Metodskoj ulici, Dalmatinskoj ulici i Ulici Socijalističke revolucije. Neki njegovi seminari nisu u mogućnosti rasporediti predavanja. Traži izlaz iz tog položaja u zajednici s Pravnim fakultetom i Rektoratom, koji zbog proširenja poslova po novom zakonu također treba novih prostorija, adaptacijom glavne sveučilišne zgrade, ili i na koji drugi način.

Pravni fakultet nalazi se u glavnoj sveučilišnoj zgradi i na Marulićevu trgu 18, a s nedovoljnim prostorijama.

I Prirodoslovno-matematički fakultet ima raštrkane institute: na Marulićevu trgu, Griču, Strossmayerovu trgu, Demetrovoj ulici i Ulici Socijalističke revolucije. Poduzimaju se koraci za gradnju nove zgrade, jer sadašnji prostor ne zadovoljava potrebe; za tu je gradnju zemljište osigurano.

Medicinski fakultet sa svojim područnim institutima, klinikama i ustanovama nalazi se također u teškom položaju, kako zbog nedostatka prostora, tako i zbog dotrajalog uređaja.

Veterinarskom fakultetu potrebne su adaptacije na zgradama na Savskoj cesti, a potrebna je i izgradnja daljnjih objekata u Heinzelovoj ulici.

Tehničkom fakultetu također nedostaje prostora. Kako je drugi trakt zgrade u Kačićevoj ulici oduzet za potrebe srednjih tehničkih škola, fakultet se morao stisnuti tako, da se predavanja za neke odsjeke drže od jutra do mraka, i pored toga, što su neki njegovi instituti smješteni na raznim mjestima: u Kačićevoj ulici, Klaićevoj ulici, Vlaškoj ulici, Rooseveltovu trgu 6, Trgu Maršala Tita 3, Ulici 8. maja 1945., Marulićevu trgu i Kršnjavoga ulici.

Poljoprivredno-šumarskom fakultetu, koji se nalazi u Maksimiru, potrebne bi bile razne adaptacije velikog broja zavoda i dovršenje IV. paviljona.

Farmaceutski fakultet smješten je u zgradi u Kukovićevoj ulici, Alagovićevoj ulici, Marulićevu trgu i Domagojevoj ulici. Trebalo bi izgraditi najhitnije predavaonu i dvoranu za mikroskopiranje Zavodu za farmaceutsku botaniku, dobiti prostora iseljenjem stanara u Domagojevoj ulici. U perspektivi je svakako potrebna izgradnja novog fakulteta, da sve bude koncentrirano na jednom mjestu.

Ekonomski fakultet dobio je novu zgradu u Ulici Socijalističke revolucije, a sada je potrebno dovršenje predavaonica, što je prošli mjesec započeto.

XII. ZAKLJUČAK

U ovom izvještaju nastojao sam iznijeti glavne momente iz života Sveučilišta kao cjeline.

Smatram, da izneseni prikaz sadržaje dosta elemenata za plodnu diskusiju, koja će novom rukovodstvu Sveučilišta dati sugestije za rad u novoj školskoj godini. Osnov će tome radu biti novi sveučilišni zakon, izrađen na ideji društvenog upravljanja. Čvrsta je naša nada, da će nov način upravljanja starim našim Sveučilištem unijeti nov duh, koji će crpsti svoju snagu iz velike odgovornosti, koja po novom zakonu pada na Sveučilište, i da će društveno upravljanje realno pomoći Sveučilištu kod rješavanja osnovnih njegovih problema.

QUOD BONUM, FELIX, FAUSTUMQUE SIT!

U Zagrebu, 1. studenoga 1954

Dr. ŽELJKO MARKOVIĆ
rektor